

DE INTERNATIONALISERING VAN HET BELASTINGRECHT

THE INTERNATIONALIZATION OF TAX LAW

*Bundel ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de
opleiding Fiscaal Recht aan de Universiteit Maastricht*

J.H.M. Arts, B. Jansen, J.J.A.M. Korving (red.)

DE INTERNATIONALISERING VAN HET BELASTINGRECHT

THE INTERNATIONALIZATION OF TAX LAW

*Bundel ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de
opleiding Fiscaal Recht aan de Universiteit Maastricht*

Shaker Publishing
Maastricht 2016

© Copyright Shaker Publishing 2016

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Printed in Germany.

ISBN 978-90-423-0443-7

Shaker Publishing B.V.
St. Maartenslaan 26
6221 AX Maastricht

Tel.: 043 - 3500424
Fax: 043 - 3255090
info@shaker.nl
www.shaker.nl

Woord vooraf

Voor u ligt een bundel met artikelen geschreven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de opleiding Fiscaal Recht aan de Universiteit Maastricht. De auteurs van de artikelen zijn of waren in de afgelopen 25 jaar docent van de opleiding Fiscaal Recht in Maastricht.

De opleiding is in het collegejaar 1990-1991 van start gegaan aan de juridische faculteit onder leiding van prof. dr. R.E.C.M. Niessen. In 1995 is daar de opleiding Fiscale Economie aan de economische faculteit bijgekomen. Beide opleidingen hebben steeds een constante instroom van studenten gehad.

De invoering in het hoger onderwijs van afzonderlijke bachelor- en masteropleidingen in 2005 is zeer belangrijk geweest voor de opleiding Fiscaal Recht in Maastricht. De gelegenheid is aangegrepen om een volledig Engelstalige masteropleiding International and European Tax Law te starten. Deze opleiding is zeer succesvol gebleken. Het is thans qua studentenaantal de grootste van de drie fiscale masteropleidingen en qua landen van herkomst van de studenten de meest gediversifieerde van de Universiteit Maastricht. Uit alle delen van de wereld zijn studenten naar Maastricht gekomen om de opleiding International and European Tax Law te volgen. Op dit moment wordt in die opleiding een nieuwe stap gezet. Met ingang van het collegejaar 2016-2017 wordt gestart met een aangepast programma voor studenten uit Zuid- en Midden-Amerika samen met de Universiteit van Aruba.

Het onderwijs in de fiscale opleidingen is steeds volgens de methode van het probleemgestuurd onderwijs gegeven, het handelskenmerk van al het onderwijs aan de Universiteit Maastricht. Aanvankelijk werd deze onderwijsmethode in de Nederlandse fiscale wereld met enige scepsis bekeken. Na 25 jaar mogen wij constateren dat zowel de fiscale opleidingen zelf als de afgestudeerden door de buitenwereld goed worden beoordeeld. Ook heeft de methode van het probleemgestuurd onderwijs inmiddels navolging gevonden aan andere universiteiten. Daartegenover zijn in de opleidingen Fiscaal recht en Fiscale Economie aan de Universiteit Maastricht tegenwoordig ook elementen van het traditionele universitaire onderwijs opgenomen, zoals het geven van colleges. Het probleemgestuurd onderwijs is daardoor nu minder onderscheidend geworden voor de opleidingen Fiscaal recht en Fiscale Economie in Maastricht, maar de relatieve kleinschaligheid is gebleven.

De artikelen in deze bundel geven een fraai overzicht van de ontwikkeling van het belastingrecht in de afgelopen 25 jaar, niet alleen van het onderwijs in het belastingrecht aan de Universiteit Maastricht maar ook van het vakgebied zelf. Alleen al de lijst van auteurs laat de ontwikkeling in het onderwijs zien: niet slechts bijdragen van uit Nederland afkomstige auteurs maar ook van auteurs uit Duitsland, Brazilië, Colombia en India die thans als docent aan de opleiding verbonden zijn. De artikelen zelf geven ook een breed beeld. Sommige auteurs behandelen een actueel onderwerp op het terrein van het belastingrecht waarin zij zich hebben gespecialiseerd, andere geven een overzicht van de ontwikkelingen in de afgelopen 25 jaar op het gebied van hun specialisatie en weer andere staan stil bij het onderwijs in het belastingrecht in de afgelopen 25 jaar. De bundel laat zien hoe gediversifieerd de opleiding belastingrecht in Maastricht is geworden.

Op deze plaats willen wij ten slotte allen bedanken die aan de totstandkoming van deze bundel hebben meegewerkt. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar de auteurs voor het leveren van een bijdrage. Wij wensen u veel plezier bij het lezen van de bijdragen in deze bundel.

Hans Arts

Bart Jansen

Jasper Korving

Over de auteurs

Mr. dr. J.H.M. Arts

Mr. dr. J.H.M. (Hans) Arts is sinds 1991 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, vanaf 2001 als senior docent belastingrecht. Hij is daarnaast werkzaam bij Wesselman Accountants | Adviseurs, Helmond. Hans Arts studeerde fiscaal recht en Nederlands recht aan de Universiteit van Amsterdam. Hij promoveerde in 1997 op het proefschrift ‘Kapitaalstortingen voor de vennootschapsbelasting’ aan de Universiteit Maastricht.

Mr. P.H.M. Bekkers

Mr. P.H.M. (Peter) Bekkers is sinds 2013 als docent belastingrecht verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation. Hij is daarnaast werkzaam bij de Belastingdienst/kantoor Buitenland. Peter Bekkers studeerde fiscaal recht aan de Universiteit Leiden. Hij schreef zijn bijdrage voor deze bundel samen met zijn collega bij de Belastingdienst M.T.G. Klemm LL.M. De auteurs schreven hun bijdrage op persoonlijke titel.

Mr. J.B.M.H. Bisschoff-Moonen

Mr. J.B.M.H. (Heleen) Bisschoff-Moonen is sinds 2005 als docent belastingrecht verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation. Zij is daarnaast werkzaam bij het Ministerie van Financiën als plaatsvervangend directeur Belastingdienst/Particulieren, dienstverlening en bezwaar. Heleen Bisschoff-Moonen studeerde fiscaal recht aan de Universiteit Maastricht.

Prof. mr. dr. A.H.H. Bollen-Vandenboorn

Prof. mr. dr. A.H.H. (Anouk) Bollen-Vandenboorn is sinds 1996 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, vanaf 2016 als hoogleraar Cross Border Pension Tax Law. Zij is tevens directeur van ITEM – Institute for Transnational and Euregional Cross Border Cooperation and Mobility. Anouk Bollen-Vandenboorn studeerde fiscaal recht aan de Universiteit Maastricht. Zij promoveerde aan deze universiteit in 2004 op het proefschrift ‘De fiscale aspecten van pensioen bij echtscheiding’.

E. Buitrago Diaz, Ph.D.

E. (Esperanza) Buitrago Diaz, Ph.D., is working at Maastricht University, Maastricht Centre for Taxation, since 2014, at the moment as a lecturer in International Tax Law. She has studied law at Universidad de la Sabana in Bogota, Colombia. She obtained her Ph.D. in 2005 at Salamanca University (Spain), on ‘the concept of royalties in double taxation conventions on income’.

Prof. dr. A.J. van Doesum

Prof. dr. A.J. (Ad) van Doesum is sinds 2012 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, als hoogleraar kostprijsverhogende belastingen. Hij is daarnaast belastingadviseur bij PwC in Amsterdam en rechter-plaatsvervanger in de Rechtbank Den Haag. Ad van Doesum studeerde fiscaal recht aan de Universiteit Leiden. Hij promoveerde in 2009 op het proefschrift ‘Contractuele samenwerkingsverbanden in de btw’ aan de Universiteit van Tilburg.

Mr. dr. N.H.A. Gorissen

Mr. dr. N.H.A. (Nadine) Gorissen is sinds 2000 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, vanaf 2008 als universitair docent belastingrecht. Zij studeerde fiscaal recht en Nederlands recht aan de Universiteit Maastricht. In 2008 promoveerde zij aan deze universiteit op het proefschrift ‘Gewekt vertrouwen in Europees perspectief’.

Prof. dr. J.C. Hage

Prof. dr. J.C. (Jaap) Hage is sinds 1989 verbonden aan de Universiteit Maastricht, vanaf 2006 als hoogleraar Algemene rechtsleer. In de opleiding Fiscaal Recht doceert hij Rechtvaardige belastingheffing. Jaap Hage studeerde Nederlands recht aan de Universiteit Leiden. Hij promoveerde in 1987 aan die universiteit op het proefschrift ‘Feiten en betekenis’.

Prof. dr. H.T.P.M. van den Hurk

Prof. dr. H.T.P.M. (Hans) van den Hurk is sinds 2005 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, als hoogleraar belastingrecht. Hij is thans daarnaast werkzaam als belastingadviseur bij Cygnus Tax. Hans van den Hurk studeerde fiscale economie aan de Universiteit van Tilburg. Hij is in 2001 aan die universiteit gepromoveerd op het proefschrift ‘Europees gemeenschapsrecht en directe belastingen: spanning tussen verdragsvrijheden en het Nederlands belastingrecht’.

Dr. J.P.B.E.C. Janssen

Dr. J.P.B.E.C. (Boudewijn) Janssen was van 1996 tot 2005 verbonden aan de Universiteit Maastricht, vanaf 1998 als universitair docent externe verslaggeving. Hij is thans werkzaam aan de Open Universiteit als universitair hoofddocent managementwetenschappen. Boudewijn Janssen heeft bedrijfseconomie gedoceerd in de opleiding Fiscaal Recht. Hij studeerde bedrijfseconomie aan de Universiteit Maastricht. In 2003 promoveerde hij aan deze universiteit op het proefschrift ‘Empirical Evidence on Explicit and Implicit Corporate Tax Burdens: Three Studies’.

M.T.G. Klemm LL.M

M.T.G. (Matthijs) Klemm LL.M is werkzaam bij de Belastingdienst/kantoor Buitenland. Hij studeerde fiscaal recht aan de Universiteit Maastricht. Matthijs Klemm schreef zijn bijdrage samen met zijn collega bij de Belastingdienst mr. P.H.M. Bekkers. De auteurs schreven hun bijdrage op persoonlijke titel.

J.J.A.M. Korving LL.M. M.A.

J.J.A.M. (Jasper) Korving LL.M. M.A. is sinds 2014 als docent verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation. Hij is daarnaast werkzaam bij het Wetenschappelijk Bureau van Deloitte Belastingadviseurs B.V. te Rotterdam. Jasper Korving studeerde Internationaal en Europees recht en fiscaal recht aan de Universiteit van Tilburg. Hij doet op dit moment tevens promotieonderzoek aan de Universiteit Maastricht.

Prof. dr. mr. R.H.C. Luja

Prof. dr. mr. R.H.C. (Raymond) Luja is sinds 1998 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, thans als hoogleraar Rechtsvergelijkend belastingrecht. Hij is daarnaast als staatssteunspecialist verbonden aan de Kennisgroepen Europees Belastingrecht en Overheidsbedrijven van Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam. Raymond Luja studeerde fiscale economie aan de Universiteit Maastricht en fiscaal recht aan de Open Universiteit. In 2003 promoveerde hij aan de Universiteit Maastricht op het proefschrift 'Assessment and recovery of tax incentives in the EC and the WTO: A view on state aids, trade subsidies and direct taxation'.

M.H.G. Martini, LL.M.

M.H.G. (Mario) Martini LL.M. is working as a tax consultant in São Paulo, Brazil. He obtained an LL.M in International and European Tax Law at Maastricht University. Mario Martini has written his contribution for this book together with Fernando Souza de Man, Ph.D.

Prof. dr. J.G.A. van Mierlo

Prof. dr. J.G.A. (Hans) van Mierlo is sinds 1987 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre of Taxation, vanaf 2000 als hoogleraar Openbare Financiën aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde van de Universiteit Maastricht. Hij is thans coördinator van de Maastrichtse Bachelor- en Masteropleiding Fiscale Economie. Daarnaast is hij deskundig in onderwijs en praktijk van (ook Fiscaal) Beleidsevaluatieonderzoek. Hans van Mierlo studeerde politicologie en bestuurskunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij is in 1989 aan de Erasmus Universiteit Rotterdam gepromoveerd op het proefschrift 'Spatial Analysis of Electoral Competition: Demand and Supply of Economic Policy in Representative Democracy: the Netherlands 1946-1982'.

F.J.G. Nellen, MSc LL.M.

F.J.G. (Frank) Nellen MSc LL.M. is sinds 2008 als docent verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation. Frank Nellen studeerde International Business en International Tax Law aan de Universiteit Maastricht en fiscale economie aan de Universiteit van Tilburg. Hij doet op dit moment promotieonderzoek aan de Universiteit Maastricht.

Prof. dr. mr. R.E.C.M. Niessen

Prof. dr. mr. R.E.C.M. (René) Niessen was van 1986 tot 2004 verbonden aan de Universiteit Maastricht, vanaf 1989 als hoogleraar Belastingrecht. Hij is thans advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden en bijzonder hoogleraar Formeel belastingrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen. René Niessen studeerde fiscale economie aan de Universiteit van Tilburg en Nederlands recht aan de Universiteit Leiden. Hij promoveerde in 1982 op het proefschrift 'Het begrip lijfrente in de inkomstenbelasting' aan de Universiteit Leiden.

Mr. dr. R.M.P.G. Niessen-Cobben

Mr. dr. R.M.P.G. (Rosery) Niessen-Cobben was van 1987 tot en met 2004 verbonden aan de Universiteit Maastricht, laatstelijk als universitair hoofddocent Formeel belastingrecht. Zij is thans werkzaam als specialist Formeel belastingrecht bij RSM Nederland te Eindhoven en als fiscaal advocaat bij Bos-

kamp & Willems advocaten te Eindhoven. Rosery Niessen-Cobben studeerde Nederlands recht aan de Radboud Universiteit Nijmegen en promoveerde in 1995 aan de Universiteit van Amsterdam op het proefschrift ‘Behoorlijk fiscaal procesrecht’.

Mr. dr. A. Pleijsier

Mr. dr. A. (Arthur) Pleijsier was van 1992 tot en met 2001 verbonden aan de Universiteit Maastricht als universitair docent belastingrecht. Hij is thans werkzaam als International Tax Counsel bij Eurofiscus B.V.. Arthur Pleijsier studeerde fiscaal recht aan de Universiteit van Tilburg. Hij promoveerde in 2000 op het proefschrift ‘The Agency Permanent Establishment’ aan de Universiteit Maastricht.

Prof. dr. R.G. Prokisch

Prof. dr. R.G. (Rainer) Prokisch is sinds 2000 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, als hoogleraar Internationaal belastingrecht. Hij is daarnaast werkzaam als belastingadviseur bij HLB Kallen Raeven te Geleen. Rainer Prokisch studeerde rechten aan de Universität München en promoveerde daar in 1992 op het proefschrift ‘Die Justitiabilität der Finanzverfassung’.

D. Sanghavi Adv. LL.M.

D. (Dhruv) Sanghavi Adv. LL.M. has been working at Maastricht University, Maastricht Centre for Taxation, since 2015, where he splits his time teaching and writing his doctoral thesis. He graduated with the Advanced LL.M. in International Tax Law at Leiden University.

F. Souza de Man, Ph.D.

F. (Fernando) Souza de Man, Ph.D. is working at Maastricht University, Maastricht Centre for Taxation, since 2016 as an Assistant Professor in Tax Law. He obtained an LL.M in International and European a Tax Law at Maastricht University in 2009. After his graduation he worked as a junior researcher at Maastricht University until 2013, when he obtained his Ph.D. with a thesis titled ‘Taxation of Cross-Border Provision of Services in Double Tax Conventions between Developed and Developing Countries: A Proposal for New Guidelines’. Fernando Souza de Man has written his contribution for this book together with Mario Martini, LL.M.

Drs. A.M.M. Thomassen

Drs. A.M.M. (Arjan) Thomassen is vanaf 1992 aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, verbonden als universitair docent belastingrecht. Hij is daarnaast werkzaam als belastingadviseur/partner bij Van Eert Accountants en Adviseurs te Eindhoven. Arjan Thomassen studeerde fiscale economie aan de Universiteit van Tilburg.

Mr. dr. M.J.G.A.M. Weerepas

Mr. dr. M.J.G.A.M. (Marjon) Weerepas is sinds 1988 verbonden aan de Universiteit Maastricht, Maastricht Centre for Taxation, thans als universitair hoofddocent belastingrecht. Marjon Weerepas studeerde Nederlands recht aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Zij promoveerde in 1995 aan de Universiteit Maastricht op het proefschrift ‘Beginselen van de inkomstenbelasting en de praktijk van de wetgeving’.

Inhoudsopgave

Mr. dr. J.H.M. Arts, De ontwikkeling van het belastingrecht in de afgelopen 25 jaar	1
1 Inleiding	1
2 Privaatrecht en belastingrecht.....	1
2.1 Het belang van het privaatrecht voor het belastingrecht	1
2.2 Het begrip “lijfrente”.....	2
2.3 Het begrip “fonds voor gemene rekening”	3
2.4 De belastingheffing moet in overeenstemming zijn met de juridische werkelijkheid.....	4
3 Staatsrecht en belastingrecht	5
3.1 Algemeen.....	5
3.2 De plaats van het internationale recht in het Nederlandse staatsrecht.....	5
3.3 De verhouding tussen het Europese recht en het nationale Nederlandse recht	6
3.4 De regelingen ter voorkoming van dubbele belasting binnen het Koninkrijk.....	7
4 Samenvatting	7
Mr. P. Bekkers en M.T.G. Klemm LL.M. BTW-teruggaafverzoek en aangifte AWR. De Gordiaanse knoop ontward.	9
1 Voorwoord	9
1.1 Inleiding.....	9
1.2 Registratie, verschuldigdheid en teruggaaf vanuit het btw-perspectief.....	11
1.2.1 Registratie als ondernemer voor btw-doeleinden	11
1.2.2 Verschuldigdheid.....	12
1.2.3 De aftrek van voorbelasting.....	13
1.2.3.1 De onmiddellijke uitoefening van het recht op aftrek	14
1.2.3.2 Aftrek van voorbelasting; recht of plicht?	15
1.2.4 Het verzoek om teruggaaf in de Wet OB 1968	15
1.2.4.1 De varianten van het verzoek om teruggaaf	15

1.2.4.2	Fatale termijnen voor het verzoek om teruggaaf ex. art. 31 Wet OB 1968?	18
1.2.4.3	Art. 14 Wet OB 1968; méér dan kwalificatieartikel alleen?	19
2	De aangiftebepalingen in de AWR, een Wet OB 1968-conforme uitleg	21
2.1	Het heffingstelsel voor de aangiftebelastingen.....	21
2.2	Aangifte, betalen en (verplicht) verzoeken om uitnodiging tot het doen van aangifte.....	23
2.2.1	De historie van de huidige tekst van art. 10 AWR	24
2.2.2	De nauwe verbinding tussen de artikelen 10 en 19 AWR.....	26
2.2.3	Na het einde van het tijdvak (als genoemd in de artikelen 10 en 19 AWR).....	27
2.2.4	Verzoek art. 3 UR AWR; verplicht bij ‘verschuldigde OB’?.....	28
3	Slotsom.....	32
Mr. J.B.M.H. Bisschoff-Moonen en mr. dr. N.H.A. Gorissen, Het spanningsveld tussen de informatieverplichting uit art. 47 AWR en het nemo-teneturbeginsel uit art. 6 EVRM.....		35
1	Inleiding	35
2	Het ‘criminal charge’ begrip uit art. 6 EVRM	35
3	Fiscale boeten kwalificeren als ‘criminal charge’	36
4	Het spanningsveld tussen art. 47 AWR en art. 6 EVRM	37
5	Het spanningsveld in de jurisprudentie	37
5.1	Jurisprudentie EHRM.....	38
5.2	Jurisprudentie Hoge Raad.....	39
6	Conclusie.....	41
Prof. mr. dr. A.H.H. Bollen-Vandenboorn, Fiscale pensioenontwikkelingen naar maatschappelijke opvatting.....		43
1	Inleiding	43
2	Europese invloed	43
3	Ambitieniveau	44
4	Aantasting omkeerregel en nettopensioen.....	47
5	Toekomstbestendig pensioenstelsel.....	48

E. Buitrago Diaz Ph.D., Soft tax law. A review of issues	51
1 Introduction	51
2 Hard vs soft law in non-tax law.....	53
3 IO Instruments on International tax.....	55
3.1 Recommendations of the MTC and Commentaries	56
3.2 Recommendations on the Determination of Transfer Prices.....	59
3.3 Lists “not recommended”	60
4 Hard vs soft tax law by legal scholars	60
5 Country Approach	62
5.1 Constitutional Court approach towards soft law	62
5.2 Approaches towards OECD Materials	63
6 Review of issues.....	65
6.1 Obligation.....	66
6.1.1 Recommendations	66
6.1.2 Binding force of other legal instruments	69
7 Precision.....	71
8 Delegation	72
9 Conclusions	73
Prof. dr. A.J. van Doesum, Economic Reality in EU VAT	75
1 Introduction	75
2 Economic reality: comparison between contractual reality and actual implementation thereof.....	75
3 Economic reality: comparison between the factual situation and ‘normal commercial operations’	77
4 Conclusion.....	79
Prof. dr. J.C. Hage, Moeten belastingen rechtvaardig zijn?	81
1 Inleiding	81

1.1	Accijns op tabak	81
1.2	Rechten en beleid	81
1.3	Overzicht	82
2	Het verband tussen rechtvaardigheid en rechten	82
3	De opvatting van Rawls	83
3.1.1	De sluier van onwetendheid	83
3.1.2	De prioriteit van het juiste	84
3.1.3	Toepassing.....	84
4	De opvatting van Mill.....	84
4.1	Rechten als instrument ten behoeve van een goede samenleving	84
4.2	De prioriteit van het goede	85
5	Wie had er ongelijk?.....	86
6	Conclusie	86
Prof. dr. H.T.P.M. van den Hurk, De capaciteitsgroep Belastingrecht bestaat 25 jaar.		
Tijd voor wat herinneringen		89
1	Inleiding	89
2	Een donderende entree	90
3	De tax partner en de vakstudie Vpb	91
4	Student en zijn zaakwaarnemer	93
5	De gehackte statenzaal	94
6	Het middelpunt van de wereld... Vaals.....	95
7	Ten slotte	97
Dr. J.P.B.E.C. Janssen, 25 jaar fiscaal recht in Maastricht		99
1	Nationaal versus internationaal perspectief.....	100
2	Fiscale expertise bij overheid en bedrijfsleven	100
3	Belastingconcurrentie tussen landen	100

4	Verschuiving van belastingheffing.....	101
5	Sanctionering belastingontwijking	101
6	Ontwikkeling over tijd.....	101
7	Conclusie:.....	102
	J.J.A.M. Korving LL.M., Fellowship of “the tax ring”	103
1	Proposal for an EU directive on cross-border loss compensation	103
2	Dutch domestic law around 1990	105
3	11 days of cross-border fiscal unities under Dutch law.....	106
4	“Fobbing off” taxpayers	108
5	Marks & Spencer.....	109
6	X Holding.....	110
7	Revival of the cross-border loss compensation directive	111
8	Concluding remarks	113
	Prof. dr.mr. R.H.C. Luja, Mijmeringen over de opleiding van fiscalisten; is er een Maastrichtse aanpak?	115
1	Introductie: er is niet één type fiscalist.....	115
2	Academisch Statuut: wat is er over van de academische statuur?.....	115
3	Studenten.....	116
4	Civiel effect en de toekomst van fiscale opleidingen	117
5	De fiscalist als onderzoeker.....	119
6	“Lean and mean”	120
	Prof. dr. J.G.A. van Mierlo, Bij het lustrum van de Opleiding Fiscaal Recht.....	121
	F.J.G. Nellen M.Sc. LL.M., On the transience of memories and information	123
1	Introduction	123
2	The information dependencies of taxation	123
3	Information dependencies in EU VAT.....	124

4	When sufficient information is unavailable	126
5	Research focus.....	128
Prof. dr.mr. R.E.C.M. Niessen en mr. dr. R.P.M.G. Niessen-Cobben, Fiscale boetes 1990-2015: van ‘verhoging’ naar strafvordering		
130		
1	Inleiding	130
2	Voorgeschiedenis	130
3	Doorbraak.....	131
4	Toepassing art. 6 EVRM	132
4.1	Praesumptio innocentiae.....	132
4.2	Recht op informatie	132
4.3	Redelijke termijn	132
4.4	Griffierecht	133
5	Reactie van de wetgever.....	133
6	Verdere toenadering tot het strafrecht	134
7	Deelnemingsvormen.....	135
8	Uitbreiding boetestelsel.....	135
9	Grens van de assimilatie bereikt?	136
10	Besluit.....	137
Mr. dr. A. Pleijsier, De Commissionair met pensioen? 25 jaar Internationaal Belastingrecht aan de Universiteit Maastricht.....		
139		
1	Inleiding	139
2	De Vaste Vertegenwoordiger	139
3	De geboorte van de “fiscale” commissionair	140
4	Transfer Pricing en de commissionair	141
5	Vaste inrichting en de commissionair	141
6	BEPS en de commissionair	142
7	Conclusie	143

Prof. dr. R.G. Prokisch, Reassessments of non-appealable tax assessments and European Law	145
1 Proverb	145
2 Introduction to the issue	145
3 The underlying cases	145
3.1 The German case	146
3.2 The Netherlands case.....	147
4 The issue of effective judicial protection	147
5 Obligation to refer the case to the Court of Justice of the EU	150
6 Conclusions	151
D. Sanghavi Adv. LL.M., The interaction of Articles 6, 7 and 21 of the 2014 OECD Model Tax Convention – a historical analysis.....	153
1 Introduction	153
2 The argument explained	154
3 The evolution of Article 6(4).....	155
3.1 First draft	156
3.2 Second draft.....	157
3.3 Note by the Netherlands Delegation.....	158
3.4 Third draft / First final draft	159
3.4.1 Original version.....	159
3.4.2 First revision.....	160
3.5 Revision by the Drafting Group	161
3.6 First draft commentary	161
3.7 Final changes	162
4 Conclusion.....	162

F. Souza de Man Ph.D. and M.H.G. Martini LL.M., BEPS and Developing States: How developing states are using BEPS to justify aggressive amendments to domestic legislation ... 163

1	Introduction	163
2	BEPS Action Plan	163
3	BEPS and developing states	165
4	Action 12 and the Brazilian provisional measure 685/15	167
5	Conclusion.....	168

Drs. A.M.M. Thomassen, Columnist 169

1	Wat is er mis met belasting ontwijken?.....	169
2	Wat is er mis met belasting ontwijken? (deel 2)	170
3	Broekje uit, jasje aan	171

Mr.dr. M.J.A.G.M. Weerepas, 25 jaar grensoverschrijdende werkzaamheden 173

1	Inleiding	173
2	Grensarbeid in relatie tot België en Duitsland	174
2.1	Nederland-België.....	174
2.2	Nederland-Duitsland	176
3	Uitzending van arbeid	177
4	30%-regeling	178
5	Tot slot.....	180